

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **Ономастичните изследвания и тяхното значение за историята, археологията, етнографията и др. науки**

Лектор: *проф. д.н. Анна Чолева-Димитрова*

Телефон: 0889258866

Имейл: annach@ibl.bas.bg

Хорариум: 30 ч.

Анотация:

Едно от най-важните значения на науката за имената е, че от ономастичните данни могат да се направят важни изводи за „движението на населението, етногенезиса на българите, предславянските етнически общности, заселването на славяните, както и други въпроси, които засягат историята, етнографията и археологията на България“ (Георгиев 1960). Известен факт е, че древни езици са възстановени само въз основа на ономастични данни, напр. тракийският език. Курсът има за цел да представи на обучаваните основите на ономастиката (тази дисциплина не се изучава в университетите у нас) като интердисциплинарна наука с изключително значение и за развитието на редица други хуманитарни науки. Ономастиката ще спомогне и за формирането на аналитично мислене у бъдещите учени, също и да могат по-критично да разглеждат някои научни трудове, опирайки се на историческите извори.

Докторантският курс предлага запознаване с основните дялове на ономастиката (топонимия, хидронимия и антропонимия), както и с някои от значимите трудове по българска ономастика.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема / Модул 1: Науката ономастика

- Ономастиката – наука за имената: възникване, развитие.
- Извори, методи и цели на ономастиката.
- Видни представители на българската ономастика.

Тема / Модул 2: Основни дялове в ономастиката

- Топонимия. Структурна и семантична класификация на топонимите.
- Хидронимия. Структурни модели. Видове хидроними.
- Ойконимия/селищни имена. Структурни модели.
- Антропонимия – историческа и съвременна. Видове собствени лични имена.

Тема / Модул 3: Значение на ономастичните изследвания

- Старинност на онимите. Пластове имена в българската топонимия.
- Старинни типове български собствени имена (географски и лични).
- Критерии, по които се определят българските оними в исторически български заселища.
- Етнически пластове на българските географски имена.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Форми на обучение и оценяване:

Основна форма на курса са лекциите. Изисква се диалогичност и активност от страна на обучаваните.

Оценяване: Представяне на писмена теза по ономастика. Оценката се формира освен въз основа на представената писмена работа, но и въз основа на активността по време на курса.

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

След успешното завършване на курса, обучаваните би трябвало да могат:

- Да ползват българска и чужда ономастична литература, да са усвоили основната ономастична терминология.
- Да се ориентират по-лесно в търсенето на достоверни данни в историческите извори.
- Да бъдат уверени в предлагането на хипотези при определянето на произхода и значението на онимите.

Литература:

Бешевлиев, В. Първобългарите. История, бит и култура. Пловдив, 2008.

Георгиев, Вл. Българска етимология и ономастика. С., БАН, 1960.

Георгиев, Вл. Траките и техният език С., БАН, 1977.

Димитрова-Тодорова, Л. Собствените имена в България. Изследвания, анализ, проблеми. С.: Емас, 2011, 275 с.

Дуриданов, И. За някои редки словообразователни типове в българската топонимия с успоредици от другите славянски езици. – В: Славистичен сборник 1, 1958, 207-250.

Дуриданов 1976: Дуриданов, Ив. Езикът на траките. С., Наука и изкуство, 1976.

Заимов, Й. Заселване на българските славяни на Балканския полуостров. Проучване на жителските имена в българската топонимия. С., БАН, 1967.

Заимов, Й. Български географски имена с -јъ. Принос към Славянския ономастичен атлас. С осем карти. С., 1973, БАН.

Заимов, Й. Български именник. С., БАН, 1988.

Заимов, Й. Български водопис. Т. 1 А-Й; Т. 2 К-Р. Велико Търново: Фабер, 2012.

Илчев, Ст. Речник на личните и фамилните имена у българите. С. 1969.

Ковачев, Н. Българска ономастика. В. Търново, 1982.

Мирчева, А. Увод в палеобалканистиката. С., Ни плюс, 2017.

Тасева, Л. Българска топонимия от гръцки и сръбски средновековни документи. С., 1998.

Чолева-Димитрова, А. Следи от тракийския език в българската онимна система. – Български език, №1, 2018, 55-71.

Чолева-Димитрова, А. Селищни имена от Югозападна България. Изследване. Речник. София-Москва, Пенсофт, 2002.

Чолева-Димитрова, А. Родовите имена у българите. – Сп. Македонски преглед, кн. № 2, 2011, I част А-Д, 65-86, II част Е-Я, № 3, 2011, 69-112.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

-
- Чолева-Димитрова, А. Народопсихологията, отразена в родовите имена на българите. – Сп. Български език, 2017, №4, 9-33.
- Чолева-Димитрова, А. Местни и родови имена от Царибродско. Благоевград, 2018.
- Янакиева 2009: Янакиева, С. Тракийската хидронимия. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2009.
- Choleva-Dimitrova, A. ÜBER DIE REKONSTRUKTION VON PERSONENNAMEN AUS TOPONYMEN (auf der Basis von Toponymen aus dem Gebiet um Radomir). – In: Linguistique balkanique, № 1, 2014, 11-18.
- Dana 2014: Dana, D. Onomasticon Thracicum (OnomThrac) – Répertoire des noms indigènes de Thrace, Macédoine Orientale, Mésies, Dacie and Bithyine, M. 70, Athènes: National Hellenic Research Foundation, 624 pp.
- Duridanov, Iv. Der thrakische Einfluss auf die bulgarische Anthroponymie.– In: Linguistique balkanique, II, 1960, 69-86.
- Duridanov, I. Die Hydronimie des Vardarsystems als Geschichtsquelle. Köln-Wien, 1975.
- Georgiev, Vl. Die thrakischen Götternamen. Ein Beitrag zur Religion der alten Thraker. – Linguistique balkanique, XVIII, 1, 1974, 5-56.
- Mihailov, G. Scripta minora (Épigraphie, onomastique et culture thraces). Sous la direction de Peter A. Dimitrov: NBU, Sofia, 2007.
- Miklosich, Fr. Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum. Vindobonae, 1862.
- Miklosich, Fr. Die Bildung der slavischen Personen- und Ortsnamen. Heidelberg, 1927.

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):